

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

ה.

עין משפט
נר מצוה

כז א מיי פ"ו מהל שנת
הלכה יא טושי"ע א"ח
פי שקה ספק ד'
בב ב מיי שם הלכה ט
ג ונ"ט טו:
כב ג טושי"ע א"ח סי'
שקט ספק טו:
ל ד מיי שם הלכה טו
ה מיי שם הלכה ז
טושי"ע א"ח שם שקה
ספק פ':
לב ו ז מיי שם הל' ז
סמנ עשין דלכנא ז
טושי"ע א"ח סי' שקט
ספק טו:

לכולי עלמא משום היכרה ואין להקשות לפירושו הואיל וסבירי קורה משום מחילה א"כ מאי טעמא דמאן דלמך טפח והא לא הוי מחילה לפחות מד' אין לחוש הואיל והוי דופן אלא שצא למעטו כדפי' בקונטר' זענין זה בסמוך ע': **סוף מבוי הכי נמי**. פירוש כיון שלא נפסלה שנשמיר שם פס ד' למבוי כשר

ומאן דאמר ארבעה קסבר אסור להשתמש סתם הקורה. לחודה הפנימי יורד וכותם ורוחב הקורה הוי חוץ לסמימה ולמשתמשים בזמבוי אין להם היכר בקורה שהרי בזמנון הן הלכך לריך שימשך לתוך המבוי שמהא הקורה ניכרת להם כשימשו בצאותו גובה וכיון

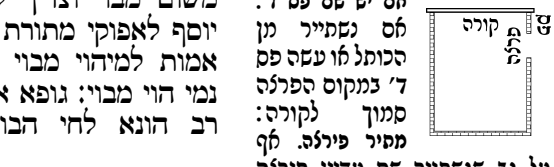
ומ"ד ארבעה קסבר אסור להשתמש תחת הקורה לא דכולי עלמא קסברי * מותר להשתמש תחת הקורה ובהא קא מיפלגי מר סבר * קורה משום היכר * ומר סבר קורה משום מחיצה ואיבעית אימא דכולי עלמא * קורה משום היכר והכא בהיכר של מטה ובהיכר של מעלה קא מיפלגי דמר סבר אמרינן היכר של מטה כהיכר של מעלה ומר סבר לא אמרינן היכר של מטה כהיכר של מעלה ואיבעית אימא דכולי עלמא אמרינן * היכר של מטה כהיכר של מעלה והכא בגזירה שמא יפחות קמפלגי: היה פחות מעשרה טפחים וחקק בו להשלימו לעשרה כמה חוקק כמה חוקק דצריך ליה אלא משבו בכמה * רב יוסף אמר בד' אביי אמר * בארבע אמות לימא ברדבי אמי ורבי אבי קמיפלגי דאיתמר מבוי שנפרץ מצידו כלפי ראשו איתמר משמיה דר' אמי ור' אסי * אם יש שם פס ד' * מתיר בפירצה עד עשר ואם לאו פחות משלשה מתיר שלשה אינו מתיר לרב יוסף אית ליה דרבי אמי לאביי לית ליה דר' אמי אמר לך אביי התם סוף מבוי הכא תחלת מבוי אי איכא ארבע אמות אין אי לא לא אמר אביי מנא אמינא לה דתניא * אין מבוי ניתר בלחי וקורה עד שיהו בתים וחצרות פתוחין לתוכו ואי בד' היכי משכחת ליה וכי תימא דפתח לה בדופן האמצעי * והאמר רב נחמן נקטינן * איזהו מבוי שניתר בלחי וקורה כל שארכו יתר על רחבו * ובתים וחצרות פתוחין לתוכו ורב יוסף * דפתח ליה בקרן זווית אמר אביי מנא אמינא לה דאמר רמי בר חמא אמר רב הונא לחי הבולט מדופנו של מבוי * פחות מארבע אמות גידון משום לחי ואינו צריך לחי אחר להתירו ורב יוסף לאפוקי מתורת לחי עד דאיכא ארבע אמות למיהוי מבוי אפי' בארבעה טפחים נמי הוי מבוי: גופא אמר רמי בר חמא אמר רב הונא לחי הבולט מדופנו של מבוי פחות

למבוי יולא ממורת הכשר עד שיפחות שלא יסאל שם ד' אצל תחלת מבוי דהיינו שלא נשמיר שם פס ד' שצריך לעשות לו הכשר לריך ד' אמות וכן משמע לישנא דקאמר אס יש שם פס ד' מכלל דנשמיר שם פס ד' מיירי ופרש"י אין נראה: **ואי בארבעה היכי משכחת לה**. אע"ג דד' קאמר רב יוסף היינו דלירכא משהו טפי דהמבוי אס אינו רוחב ד' אינו לריך לחי כדכר אהילאי לקמן ואי לא הוי טפי משהו הוי ארכו כרחבו מ"מ בצאותו משהו אין מקום לפלמינן לעמוד: **דפתח ל' בקרן זווית**. פירש בקונטר' טפח מן הפתח צדופן האמצעי ושלה טפחים צדופן המשך וכן צ"לוי השני * ולא דק דל"כ אין הפתח רחב אלא חלקסון של ג' טפחים על טפח והנה עיינו רואות שאין * חלקסון של שלשה על אחד מגיע לחלקסון של טפח על טפח:

אמר אביי מנא אמינא זה. הא דלא מייתי ראיה מלקמן (ד' *). דלמך שמואל משמיה דלוי מבוי שרחבו כ' אמה ועשה פס גבוה עשרה צמחך ארבע אמות ומעמידו לארכו של מבוי שמה לחלק מבוי לצ' מצואות מודה רב יוסף לריך ד' אמות: **ורב יוסף לאפוקי מתורת לחי עד דאיכא ד' אמות**. קשה דרב יוסף גופיה קאמר לקמן (ד' *). על דברי רב הונא * משך מבוי ארבע אמות ודוחק לומר דהיינו לאפוקי ממורת לחי: **לחי הבולט מדופנו של מבוי**. אין פירושו כההיא דלקמן (ד' *). לחי המושך מדופנו לארכו של מבוי דהא חשיב ליה שיה מצפנים והכא צולט לרחבו של מבוי וסותמו דלמך לקמן למבוי ז' יתיר וזוהי הוה מלי לאמרי נמי מהתם:

על גב שנשמיר שם עדיין פירצה עד עשר דכיון דיש הכשר אורך מבוי מן הקורה עד הפירצה לא בטול ליה תורת פתח מקמלא * ובמלתיה קאי וקורנו ממיתרו ופירלתה מתרת * כיון דלאו יותר מעשר תורת פתח עליה ומבוי אינו נפסל צפתחים הרבה אי נמי שצקי בני מבוי פתחא קמא ונפקו ועיילי בההיא פירצה משום דדרך קצרה היא להם אפ"ה לא בטלה תורת פתח וקורה מן הראשון משום דהוי פתח לד' הסמוכין לד' הואיל וד' אורך ראוין לקורה דיש בהן הכשר מבוי: **ואס לאו**. דאין שם פס ד' * פתוח מג'. אס הפירצה פחותה מג': **מסיר**. מיקון המבוי את המבוי שהרי כלבוד דמי ואין כאן פירצה ואס הפירצה ג' אינו מתיר דכיון דממעטין בני מבוי צהילוכו ומקצרין את דרכן דרך אותה פירצה חיישין דילמא שצקי פתחא רבה ועיילי ונפקי צההיא פירצה וצטיל ליה פתחא קמא וצטלה קורה ידידיה ואין קורה למבוי זה והאי טעמא מפרש לקמן בפירקין י: *]. **ואביי לים ליה דר' אמי ודר' אסי**. דהא הכשר מבוי ד' אמות קאמר והכא נמי אי ליכא פס ד' אמות אין קורה זו ראויה לאותו הפס ואין כאלו קורה: **סוף מבוי**. כגון גבי חקק דהשתא קאמי לשויה שכבר היה מבוי ואירע לו פסול ה"ג דלמיהדר לשויה מבוי סגי בד' טפחים: **סחילס מבוי**. כגון גבי חקק דהשתא קאמי לשויה **מבוי: צמים וחצרות**. צמים פתוחין לחצירות וחצירות למבוי שכן היה דרכן שאין צמים פתוחין אלא לחצירות. **ובמסנה** אינו אלא לפני הצית אצל שחצורי הצית מוקפה או רחבה קרי ליה: **ואי אמרת** בד' הוי מבוי היאך יתיר צדורך ארבעה * מכדי מיעוט חצירות שמים ואין פתח פחות מד' ואין יפתח פתח רוחבו ארבעה צמחך המבוי שאינו אלא ד' איה מקום הפלמינן ועוד כולו פרוץ הוא: **וכי סימא דפתח ליה צדופן אמצעי**. וכי קאמר רב יוסף הכשר מבוי צדורך ד' צמבוי רחב מאלד קאמר ויכול לפתוח פתח החצירות צדופן שחצרו: **והאמר רב נחמן נקטינן**. מסורת מצבותינו מנהג * מצבותינו: **ארכו יתר על רחבו**. הוי מבוי ויתר בלחי וקורה אצל מרובע דין חלך עליו ואמרי לקמן י: *]. חלך לריכה פס ד' או פס משהו מכלן ופס משהו מכלן היכא דפרוזה צמלוה לרה"ר וכיון דלמחך ארכו ד' כשר הרי רחבו ד' חסר משהו ד' חסר משהו אס שיעור פתח מצדכולי הן מסכתא * אמרי' דאין פתח פחות מד': **פס צדקן זויס**. טפח מן הפתח צדופן האמצעי וג' טפחים צדופן המשך וכן צ"לוי השני כזה: **לחי בולט מדופנו של מבוי**. לתוך רוחב המבוי ולא נעשה שם לשם לחי אלא הוילא ציינו צפאת ציתו כדרך שעושין משום חיזוק *:

הטעם שנעוה קודם כל האמות הוי צבינונית. כל האמות צמחשקן, בין של ג' אמות או של ח' הוי נמדודת צבינונית שיהא אהא בת ששה טפחים, והאי קורה צבינונית מפני שיש בה משהו קטנה הימנה, והיא אמת אמה וסוד אמת הקרנות ואמת ירבע של מנה הפנימי דלמך אמת צמחשקן (ז' *). והאי קרא ואלה מדות המנצח צמחשקן אמה ויפוח וגו' ויש גמולה הימנה ח' אצבע, דמחשקן צפתחים (פז). שמי אמות היו צמחשקן הציבה אמת הימנה על של משה ח' אצבע (סוכה ג'). עד כאן הוסיף שמונה הדיק. קורה משום היכר. דלמחו אביי ולדעו צמחשקן עצה ולא לית לאחלושי צבינ' (לעיל ג'). פתוחין לתוכו. שני תצרות פתוחים לשתי תצרות, שמים לכל תצרה, ושני תצרות פתוחים למבוי (שבת קלא וקמון טד). ובהים וחצירות פתוחין לתוכו. שתי תצרות פתוחות לתוכו ויפוח פתח לכל תצרה, שני היו צמחשקן, לפני כל בית היה חלך (לקמן י: *).

רב ניסים גאון
אם יש פס ד' מתיר פירצה עד עשרה. עיקר דילה במשנה כל פירצה שהיא כ"י אמות תורת פני שהיא כפתח יתר מכן אסור.

רבינו חננאל

אביי אמר ד' טפחים, שאסור לו להשתמש מן הכובי תחת הקורה, ושחת הקורה לתוך דמי ומן הקורה ולפנים הכובי [מתוך]. לפיכך צריך מקום אחר וזוהי תחת הקורה להיות בתוך עשרים, שהיא מותר לו להשתמש בו מן הכובי. ודחינו לא כולי עלמא מותר להשתמש תחת הקורה, מיהו רב יוסף סבר הכר למטה הכר למעלה ובטפח נמי סגי ליה, ואביי סבר לא אמרינן היכר של מטה כהיכר של מעלה. איבעית אימא בגזירה שמא יפחות פלגי רב יוסף שמה אמת פעמים ופחות מ' טפחים ובא להשלימו ל' חוקק. כלומר מעמיק וחופר בקרקע עד שמשלימו ל'. משך, כלומר רחב אותה החקיקה בכמה, רב יוסף אמר בד' טפחים, אביי אמר ד' אמות, לימא בהא פלגי דאיתמר מבוי שנפרץ מצידו כלפי ראשו, איתמר משמיה דר' אמי ור' אסי אם נשמיר בו פסל עמוד שיש בו ד' טפחים מתיר פירצה עד עשר. כלומר אפילו אם הוא רוחב הפירצה י' והפירצה כפתח ומותר. רב יוסף אית ליה ד' אמי ור' אסי ואביי לית ליה. ואמרינן באכרי מבוי כ"ע אית לחו דא ד' אמי ור' אסי, כי פלגי בתחילת מבוי, רב יוסף סבר תחילת מבוי נמי בארבעה, ואביי סבר בד' אמות. ובא אביי לברוי דברוי מדברוי של רב, דאמר אין מבוי ניתר בלחי וקורה עד שיהו בתים וחצירות פתוחין בו *]. בקרן זווית, ואביי אמר לך פתוחין בקרן זווית לא עבדי איניש. וכן עוד דבר אביי לרדק מיהא דאמר לחי הבולט מדופנו של מבוי. פי' בולט יוצא וערוף מבין הכותל כגון שחן תחית גידון שחן ברולות האותיות ולא שוקעות. אם זה הבולט פחות מד' אמות נידון משום (מבוי) [לחי] ואין צריך לחי אחר להתירו. ש"מ דשיעור מבוי ד' טפחים הוי מבוי.

(א) נראה דקסר כאן ו"ל פתוחין למבוי ואי בד' היכי משכחת לה ורב יוסף אמר לך דמשכחת לה שחן פתוחין בו צדקן זויס.